



KONSPEKT SZKOLENIA

Kampania „S.O.S. EUROPO!” na rzecz praw migrantów i uchodźców

TEMAT WARSZTATU	Droga uchodźców/czyń i migrantów/ek do Europy
CELE	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie wiedzy na temat uchodźstwa • Doświadczenie problemów jakie stają przed uchodźcami/czyniami chcącymi dostać się do Europy • Podjęcie akcji w ramach kampanii „S.O.S. Europa”
GRUPA DOCELOWA	Gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne,
CZAS TRWANIA WARSZTATU	3 godziny
PRZYGOTOWANIE Osoby prowadzącej (OP)	<p>Optymalnie by warsztat prowadziły dwie lub więcej osób – możliwe będzie wcielanie się OP w różne role podczas trwania warsztatu.</p> <p>- wydrukowane załączniki 1 i 2 w odpowiednich ilościach</p>
POTRZEBNE MATERIAŁY	<p>- białe kartki papieru</p> <p>- markery</p> <p>- flipczart</p> <p>- długopisy</p> <p>- opcjonalnie komputer z dostępem do internetu i rzutnik</p>
ŹRÓDŁO	Część warsztatu pochodzi z podręcznika „Warsztaty kompetencji kulturowych – podręcznik dla trenerów” red. Marzena Lipińska

PRZEBIEG SZKOLENIA

NAZWA ĆWICZENIA	OPIS ĆWICZENIA	CZAS	POTRZEBNE MATERIAŁY
Wprowadzenie	Przywitaj osoby uczestniczące (OU) i wprowadź do warsztatu. Powiedz, że tematem zajęć będzie sytuacja uchodźców i uchodźczyń, którzy chcą dostać się do Europy.	5 min	
Symulacja	<p>Powiedz OU, że podczas tego warsztatu będą uczestniczyć w symulacji. Będzie to gra, ale nie zabawa, więc poproś OU o potraktowanie tej części poważnie.</p> <p>Podziel OU na mniejsze grupy i powiedz, że podczas symulacji będą tworzyć rodziny. Każdej rodzinie rozdaj kartę rodziny (ZAŁĄCZNIK 1). Poproś grupy by zdecydowały o swoich rolach w rodzinie – ustaliły kto jest matką, ojcem, kto dziadkiem itp. Poproś je też by ustaliły nazwisko</p>	15 min	wydrukowane załączniki kart rodziny w odpowiedniej ilości ZAŁĄCZNIK 1, długopisy



	<p>dla swojej rodziny oraz by zastanowiły się jak może wyglądać zwykły dzień z życia rodziny.</p> <p>Po 15 minutach poproś by grupy zebrały się w inne grupy – wszystkie matki poproś w jedną grupę, ojców w drugą, dzieci w trzecią, seniorów/ki w czwartą.</p>		
	<p><u>Część pierwsza – zaskoczenie</u></p> <p>Poproś OU by wyobraziły sobie, że jest sobotnie popołudnie i wszyscy znajdują się w parku. Powiedz, że część z nich ma plany na wieczór. Poproś by przedstawili się sobie w nowych grupach i porozmawiali tak, jak gdyby rzeczywiście byli w parku. Daj OU na to 5 minut.</p> <p>Po upływie czasu powiedz, że nagle w parku zaczynają się dziać dziwne dzieci: komórki zaczynają dzwonić, ludzie zdenerwowani zaczynają krzyczeć, ktoś zaczyna biegać, nie wiecie co się dzieje, ale w powietrzu czuć niepokój. Nagle ktoś przynosi radio i słyszycie w nim następującą wiadomość:</p> <p><i>W nocy pałac prezydencki i sejm zostały zaatakowane i zamknięte, nowe radykalne ugrupowanie przejęło władzę w waszym kraju, zgodnie z rozporządzeniem nowych władz, wszystkie rodziny będą porozdzielane: mężczyźni będą wcieleni do wojska, kobiety będą świadczyć wszelkiego rodzaju usługi na rzecz przywódców, dzieci zostaną zamknięte w specjalnych ośrodkach edukacji i pracy, osoby starsze – jako mało użyteczne na wojnie zostaną stracone, każdy jest zobowiązany do oddania całego majątku na rzecz partii. Każdy, kto nie podporządkuje się nowym zasadom zostanie zamknięty w więzieniu o zaostrzonym rygorze... itd.</i></p> <p>Jedynym rozwiązaniem tej sytuacji jest ucieczka do sąsiedniego, bezpiecznego kraju. Decydujecie się na wyjazd z kraju.</p> <p>Zakończ symulację i poproś OU o odpowiedź na pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak się czujecie w tym momencie? Jakie myśli macie w głowach? • Co zrobicie w tej sytuacji? Co jest dla Was w tym momencie najważniejsze? • Jak skontaktujecie się z rodziną? Przez telefon? Sieć jest przeciążona i jest to niemożliwe. Co zrobicie? <p>Na tablicy zapisz pierwsze emocje towarzyszące OU. Na tym etapie symulacji najważniejsze jest</p>	20 min	



	ukazanie nierealności pierwszych rozwiązań, które przychodzą do głowy.		
	<p><u>Część druga – w domu</u> Przekaż OU, że jakimś cudem udało im się dostać do domów i poproś by usiadły w grupach ze swoją rodziną. Powiedz, że jedynym wyjściem z tej sytuacji jest opuszczenie kraju. Zapytaj co zabrałyby ze sobą. Pierwsze odpowiedzi zapisz na tablicy.</p> <p>Każdej rodzinie rozdaj białą kartkę i poproś by zdecydowały i zapisały na niej rzeczy, które ze sobą zabiorą. Każda osoba może zabrać jedną rzecz. Daj OU na zdecydowanie 10 minut. Powiedz, że nie wiadomo jak długo potrwa podróż i w jakich warunkach będą się przemieszczać. Następnie poproś OU o odczytanie swoich list. Każdą rodzinę dopytuj o szczegóły, o liczbę sztuk rzeczy, którą wskazują.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jedzenie i woda – ile poszczególnych rzeczy zabiorą? Ile litrów wody? Jak będą nosi te rzeczy? Czy będzie to ciężkie? • Pieniądze – bankomaty na pewno są nieczynne, zapytaj ile gotówki mają w domu? • Telefon – zapytaj czy zabrali też ładowarki i w jaki sposób będą ładować telefon w podróży • Lekarstwa – czy zabrali odpowiednią ilość? Gdzie dokupią resztę? <p>Następnie zapytaj jakim środkiem transportu będą podróżować: samolotem, autobusem, pociągiem, samochodem. Razem czy osobno? Jeżeli samochodem, to czy mają odpowiednie ilości paliwa.</p> <p>Na tym etapie OU powinni uzmysłowi sobie jak dużo rzeczy wymyka się spoza kontroli.</p>	30 min	Białe kartki papieru w odpowiedniej ilości, długopisy
	<p><u>Część trzecia – w drodze</u> Powiedz OU, że są już jakiś czas w drodze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samolot, autobus – okazało się, że lotniska i dworce są przepełnione i nie udało Wam się kupić biletów dla całej rodziny, więc możecie kupić o wiele droższe bilety lub czekać do jutra • Pociąg – nie ma miejscówek dla całej rodziny jest straszny tłok • Samochód – stoicie w korku innych samochodów od kilku godzin nie ruszyliście się w ogóle <p>Zapytaj OU co teraz czują? Czy przypomnieli sobie</p>	10 min	



	<p>o jakiejś ważnej rzeczy, której zapomnieli zabrać pakując się w pościechu w domu? Powiedz, że pierwszą noc spędzą w drodze. Nad ranem okazuje się, że zostali okradzeni. Każdej grupie wykreśl z kartki dwie rzeczy, które straciła. Zapytaj co teraz czują. Odpowiedzi zapisz na tablicy.</p>		
	<p><u>Część czwarta – decyzja na granicy</u> Ta część symulacji ma pokazać OU, że samo dotarcie do granicy, chociaż trudne, jest tylko połową ich drogi. Przedostanie się na terytorium Unii Europejskiej może okazać się równie trudne i niebezpieczne, ponieważ Europa zamknęła swoje granice i nie chce przyjmować uchodźców. Ta część bazuje na efekcie ślepego koła – uczestnicy mają się zmęczyć próbami przedostania się przez granicę. W niektórych przypadkach ich próby mogą się skończyć tragicznie. Kontynuuj opowieść: „Jesteście wiele dni w podróży. Jesteście głodni, osamotnieni, brudni i zmęczeni. Przed Wami jednak ważna decyzja. Chcecie przekroczyć granicę i dostać się do Grecji, a tym samym do Unii Europejskiej. Wiecie, że w Europie jest bezpiecznie, a ludzie żyją tam spokojnie, pracują, a dzieci chodzą do szkoły. Słyszeliście jednak, że przekroczenie tej granicy nie jest łatwe, nie macie wiz do Unii Europejskiej; miejscowi mówią wam, że są trzy drogi, żeby się do Grecji dostać i musicie wybrać jedną z nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przekroczenie granicy lądowej przez wyznaczone przejście graniczne i złożenie wniosku o status uchodźcy. • Przepłynięcie pontonem przez rzekę Ewros. • Przepłynięcie statkiem przez Morze Egejskie na grecką wyspę Lesbos. <p>Uczestnicy mogą przyjrzeć się mapie pogranicza grecko-tureckiego i podejmują decyzję. (ZAŁĄCZNIK 2)</p>	10 min	Wydrukowana mapa ZAŁĄCZNIK 2 i wnioski o status uchodźcy ZAŁĄCZNIK 3, długopisy
	<p><u>Część piąta – przejście przez granicę</u> W zależności od tego, którą drogę wybiorą dzieją się z nimi następujące rzeczy: GRANICA LĄDOWA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wręczasz uczestnikom formularz wniosku o status uchodźcy (ZAŁĄCZNIK 3)– wniosek jest niezrozumiały, ciężko go wypełnić; gdy uczestnicy wracają do ciebie z wypełnionym wnioskiem informujesz ich, że brakuje informacji, muszą wszystko DOBRZE wypełnić i niech wrócą wtedy – część grup 	30 min	



	<p>zniechęci się i wybierze w tym momencie inną drogę.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Grupa wypełniła ponownie wniosek. Przyjmujesz go – osoby, bez względu na wiek i płeć trafiają do ośrodka detencyjnego. Poinformuj ich, że w zakładzie przypominającym więzienie spędzą teraz do 18 miesięcy oczekując na decyzję. (jeśli chcesz dalej przeciągnąć symulację, możesz poinformować grupę, że minęło 18 miesięcy, ale ich wniosek nie został pozytywnie rozpatrzony, zostają deportowani i wracają do punktu wyjścia) <p>RZKA EWROS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niestety podczas próby przepłynięcia przez rzekę zostaliście zawróceni przez greckich strażników granicznych, którzy ukradli wam dodatkowo wszystkie pieniądze. 2. Grupy zawrócone na rzece mogą wybrać ponownie jedną z 3 opcji, czyli ponowne przepłynięcie przez rzekę, przejście przez granicę lądową lub wyprawę przez morze – jeśli grupa wybierze ponowne przedostanie się przez rzekę, udaje im się przepłynąć. Składają na miejscu wniosek o status uchodźcy (ZAŁĄCZNIK 3). Ponownie jak grupa z opcji 1 trafiają do ośrodka detencyjnego. Nie mają pewności, czy po 18 miesiącach nie zostaną deportowani. (jeśli chcesz dalej przeciągnąć symulację, możesz poinformować grupę, że minęło 18 miesięcy, ale ich wniosek nie został pozytywnie rozpatrzony, zostają deportowani i wracają do punktu wyjścia) <p>MORZE – WYSPA LESBOS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Musicie zapłacić przemytnikowi – jeśli jeszcze macie pieniądze, musicie wszystko oddać, jeśli nie, musicie wybrać inną opcję. 2. Grupa miała pieniądze i zapłaciła przemytnikom. Niestety ich statek tonie – KONIEC SYMULACJI. 		
	<p>Część szósta – podsumowanie i omówienie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pytania do wyprowadzenia z roli: Jak się czujecie teraz? Jakie emocje towarzyszyły wam na początku, jakie emocje pojawiają się teraz? Łatwo czy trudno było dokonać wyboru rzeczy? Następnie zapytaj, czy łatwo było podjąć decyzję, którą drogę wybrać i 	20 min	



	<p>czym kierowali się podejmując decyzję. Czy zdarzało się, że nie zgadzali się w grupie i musieli siebie przekonywać nawzajem. Zapytaj tych, którzy trafili do ośrodka detencyjnego, jak się czuli, gdy usłyszeli, co ich czeka.</p> <p>Po dłuższej dyskusji prosimy uczestników, by wszystkie materiały z gry (flipczarty, dokumenty) wyrzucili na środek sali. Następnie prosimy uczestników, by każdy wypowiedział zdanie: „Nie jestem... (i tu imię i nazwisko osoby, którą grał w rodzinie)”. To samo wypowiada też urzędnik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pytania do podsumowania gry: Jak podobała się wam ta gra? Czego nauczyliście się? • Pytania do dalszej dyskusji: Jak myślicie, czy tak samo jest w realnym życiu? Czy każdy uchodźca przechodzi taką drogę? Czy wiedzieliście, jak ciężko jest dostać się do Europy? Czy wiedzieliście, że w Grecji i w innych krajach osoby starające się o status uchodźcy mogą być przetrzymywane w ośrodkach detencyjnych tak długo? <p>Zadaniem prowadzącego jest podawanie faktów.</p>		
Wykład na temat kampanii SOS Europo	Krótko przedstaw sytuację na granicy grecko – tureckiej i założenia kampanii SOS Europo. Możesz posłużyć się filmami kampanijnymi.	20 min	
Działanie	<p>Zachęć OU do napisania listu lub podpisania petycji aktualnej w ramach kampanii SOS Europo. Możecie również wspólnie zastanowić się nad różnymi możliwościami podjęcia akcji. Jako inspiracja mogą służyć następujące materiały:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=vLpggM6axmw https://www.youtube.com/watch?v=2dRq2ZcUKFA https://www.youtube.com/watch?v=OVEyqZ_gKvO https://www.youtube.com/watch?v=A11Xrg9XMdI https://www.youtube.com/watch?v=rtkGQQZu1I4</p>	20 min	Opcjonalnie komputer z dostępem do internetu i rzutnik



ZAŁĄCZNIK 1

KARTA RODZINY	
NAZWISKO	
IMIĘ	OPIS
1.....	- OJCIEC, 44 LATA, CHIRURG
2.....	- MATKA, 43 LATA, PEDIATRA
3.....	- SIOSTRA MATKI, 38 LAT, PRAWNICZKA
4.....	- SYN, 22 LATA, STUDENT PRAWA
5.....	- CÓRKA, 18 LAT, STUDENTKA MEDYCYNY
6.....	- CÓRKA, 12 LAT, UCZENNICA
LOS Y SITUACJA RODZINY	DANE SZCZEGÓLWE
<p>PAŃSTWO....., BYLI WIELOKROTNI SZYKANOWANI I ZASTRASZANI PRZEZ WŁADZE SWOJEGO KRAJU. UCZESTNICZYLI W WIELU DEMONSTRACJACH ANTYRZĄDOWYCH. CZĘŚĆ ICH RODZINY UCIEKŁA JUŻ WCZEŚNIEJ POZA GRANICE KRAJU LECZ NIE MAJĄ OD NICH WIEŚCI. BARDZO SIĘ O NICH MARTWIĄ, TYLKO SIĘ MÓWI O NIELEGALNYCH PRZERZUTACH LUDZI.</p> <p>PAŃSTWO....., UCIEKAJĄC TERAZ Z KRAJU ZOSTAWILI TAM SWOICH RODZICÓW, BABCIA JEST W SZPITALU W BARDZO CIĘŻKIM STANIE, PO ZAWALE SERCA.</p>	<p>WEGETARIANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • WIERZĄCY, ALE NIEPRAKTYKUJĄCY • ZNAJĄ DWA JĘZYKI • SYN JEST CHORY NA CUKRZYCĘ • STARSZA CÓRKA JEST ZARĘCZONA, ALE NIE ZDOŁAŁA SIĘ SKONTAKTOWAĆ ZE SWOIM NARZECZONYM



KARTA RODZINY	
NAZWISKO	
IMIONA	OPIS
1.....	- SIOSTRA, 23 LATA, SAMOTNA MATKA
2.....	- BRAT, 22 LATA, MECHANIK
3.....	- BRAT, 20 LAT, CYKLINIARZ
4.....	- SIOSTRA, 18 LAT, SPRZĄTACZKA
5.....	- BRAT, 12 LATA, UCZEŃ
6.....	- SYN NAJSTARSZEJ SIOSTRY, 2 LATA
LOSY I SYTUACJA RODZINY	DANE SZCZEGÓŁOWE
RODZEŃSTWO _____ STRACIŁO RODZICÓW PRZED TRZEMA LATY W WYPADKU SAMOCHODOWYM. TO BYŁO DLA NICH KOSZMARNE PRZEŻYCIE. WSZYSCY- STARSI I MŁODSI PRACUJĄ, ŻEBY ZAROBIĆ NA UTRZYMANIE RODZINY. SYN NAJSTARSZEJ SIOSTRY MA PROBLEMY ALERGICZNE I DERMATOLOGICZNE. WYCHOWUJE SIĘ BEZ OJCA. POSTANOWILI UCIEKAĆ, GDYŻ NIE CHCĄ DOPUŚCIĆ DO ROZDZIELENIA RODZINY. SĄ ZE SOBĄ BARDZO ŻYCI.	<ul style="list-style-type: none"> • JEDZĄ WSZYSTKO, CO UDA IM SIĘ KUPIĆ • WIERZĄCY, RELIGIJNI • ZNAJĄ TYLKO SWÓJ JĘZYK OJCZYSTY • NIE MAJĄ OSZCZĘDNOŚCI



KARTA RODZINY

NAZWISKO	
IMIONA	OPIS
1.....	- BABCIA, 57 LAT, POŁOŻNA
2.....	- DZIADEK, 68 LAT, EMERYT
3.....	- OJCIEC, 33 LATA, GARNCARZ
4.....	- SYN, 12 LATA, UCZEŃ
5.....	- CÓRKA, 8 LAT, UCZENNICA
6.....	- CÓRKA, 6 LAT, UCZENNICA
LOS Y SYTUACJA RODZINY	DANE SZCZEGÓŁOWE
MATKA ZMARŁA PRZY PORODZIE OSTATNIEGO DZIECKA, DLATEGO BABCIA MUSI ZAJMOWAĆ SIĘ DZIEĆMI. MIESZKAJĄ W MAŁEJ MIEJSCOWOŚCI. PO OSTATNICH WYBORACH NASILIŁY SIĘ PROBLEMY OJCA I CAŁEJ RODZINY, GDYŻ JEST ON BARDZO ZAANGAŻOWANY POLITYCZNIE. RODZINA NALEŻY DO MNIEJSZOŚCI ETNICZNEJ. DZIADEK MA PROBLEMY ZE ZDROWIEM, NA SYTUACJE STRESOWE RAGUJE ATAKAMI DUSZNOŚCI, MIAŁ ZAWAŁ PÓŁ ROKU TEMU. JEST POD STAŁĄ OPIEKĄ LEKARZY.	<ul style="list-style-type: none"> • JEDZĄ TRADYCYJNE DOMOWE POSIŁKI, GOTOWANE PRZEZ BABCIĘ • SĄ WIERZĄCY • MÓWIĄ W JĘZYKU OFICJALNYM SWOJEGO KRAJU, DIALEKCIE GRUPY ETNICZNEJ DO KTÓREJ NALEŻĄ • OJCIEC ZNA PODSTAWY FRANCUSKIEGO



KARTA RODZINY

NAZWISKO	
IMIONA	OPIS
1.....	- OJCIEC, 42 LATA, DZIENNIKARZ
2.....	- MATKA, 43 LATA, TŁUMACZKA
3.....	- SYN, 18 LATA, LICEALISTA
4.....	- CÓRKA, 15 LAT, LICEALISTKA
5.....	- CÓRKA, 7 LAT, UCZENNICA
6.....	- SYN, 8 MIESIĘCY
LOSY I SYTUACJA RODZINY	DANE SZCZEGÓŁOWE
<p>PAŃSTWO....., OD KILKU MIESIĘCY DOSTAJĄ LISTY Z POGRÓŻKAMI. MATKA ZOSTAŁA ARESZTOWANA NA 24 GODZINY, POD ZARZUTEM TŁUMACZENIA ARTYKUŁÓW OCZERNIAJĄCYCH WŁADZĘ. POD ICH DOMEM OSTATNIO WYBUCHŁ KOSZ NA ŚMIECI. STARSZA CÓRKA BYŁA KILKAKROTNIENIE ŚLEDZONA PRZEZ UZBROJONYCH FUNKCJONARIUSZY. SĄ ZDESPEROWANI, BOJĄ SIĘ ZOSTAĆ W KRAJU CHOĆBY DZIEŃ DŁUŻEJ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • JEDZĄ WSZYSTKO, CO JEST DOBRE I ZDROWE • ATEIŚCI • ZNAJĄ W SUMIE 5 JĘZYKÓW OBCYCH • MAJĄ TROCHĘ OSZCZĘDNOŚCI NA KONCIE, ALE OSTATNIO MIELI PROBLEMY Z PODJĘCIEM GOTÓWKI W BANKU



ZAŁĄCZNIK 2





ZAŁĄCZNIK 3

WNIOSEK O STATUS UCHODźCY

KWESTIONARIAN FAMI E PERSONEWE DLACZEGO? QWS XDR SDS RTY GYE DFEF
1.NAMWE _____ 2.RODZICE _____ 3.____ - ____ - _____ 4.ILE _____ 5.KONTO _____ 6.JSYEROISDI _____ 7.NO I TASDYWYDS _____ 8.RJEBIATA _____ _____ _____
9.POSTAL CODE _____ 10.STATUS _____ 11.RH _____ 12.GH _____ 13.BH _____ 14.TAXES _____ 15.PLACE _____ 16.NR CODE PERS _____ 17.NR CODE PERS 2 _____ 18.TOHAT
A
B
Q
G
O
19.EHAT _____ _____ _____ _____-_____-_____